

Nu leds flygvapnet av

Flygtaktiska kommandot

Nya förutsättningar och stora förhoppningar

AV CHRISTER SALSING

Det nyupprättade Flygtaktiska kommandot – FTK – ingår som en del av Försvarmaktens Operativa insatsledning (OPIL). Chefen för FTK är även generalinspektör för flygvapnet och chef för Sveriges flygstridskrafter.

I väntan på beslut om var OPIL ska samgrupperas är FTK tills vidare placerad i Uppsala.

Flygtaktiska kommandot, FTK, är en del av den Operativa insatsledningen (OPIL). OPIL består av Chefen för OPIL, OperationsLedningen (OPL) och de tre taktiska kommandona för respektive försvarsgren (se FV-Nytt 2/2000).

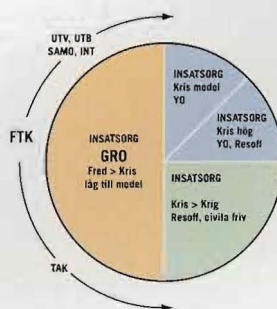
Den nya organisationen medför en mängd fördelar jämfört med den gamla:

- Det finns nu en chef, C FTK, för samtliga flygstridskrafter. Denne är dessutom chef både i fred, kris och krig.
- Samtliga flottiljchefer och chefen F 20 är underställda C FTK.
- Den centraliserade ledningen med färre och kortare ordervägar förbättrar möjligheterna att utnyttja flygstridskrafternas höga tempo.
- Befintliga personalresurser inom hela flygvapnet utnyttjas optimalt.
- Verksamhetsledningen sker i "ett rör" där FTK svarar för verksamhetsamordningen i nära samverkan med förbanden.

FTK är organiserat med chef, ställföreträdare och fem avdelningar. Chef för FTK och tillika flygvapnets generalinspektör är generalmajor **Mats Nilsson**, med överste **l. Owe Wagermark** som ställföreträdare.

Taktisk ledning

FTK-organisationen innehåller tjänster för 106 yrkesofficerare och 16 civila. För närvarande är dessa bemannade till cirka 75 procent.

Av bilden här intill framgår att personalen vid TAK svarar för taktisk ledning i normalfallet. Då verksamheten kräver ökad uthållighet, kompetens eller kapacitet stödjer personal ur övriga delar av FTK. All personal vid FTK har alltså en plats i A1-A9. Hela den gröna delen av cirkeln utnyttjas. Då ytterligare effekttillskott krävs, sker förstärkning med yrkesofficerare från förband och skolor samt med reservofficerare och med frivilligpersonal.

Verksamhetsamordnande roll

Målet är att all information, orienteringar och order ska gå i "ett rör". Förbanden vänder sig till respektive flyg-, bas- eller ledfunktion i främst den taktiska avdelningen inom FTK med frågor som behövs avdömas eller som kräver nya upp-

drag. FTK svarar vid behov för kontakten mot OPIL:s och Högkvarterets olika avdelningar.

FTK:s avdelningar

Samordningsavdelningens (SAMO) främsta uppgift är att ge FTK internt stöd, men avdelningen har också övergripande uppgifter inom verksamhetsamordning, personaltjänst och informationstjänst. Chef är överste **Nils Ullgren**, som tillika är FTK stabschef.

Verksamhetsamordningssektionens stora uppgift är att leda FTK:s samordning av verksamheten inom flygvapnet samt att samordna verksamhetsplanering, budgetering och redovisning inom FTK. Därutöver ska sektionen stödja chefen för FTK med framtagande av underlag inför möten, rapporter och sammanträden. Stöd ges också till C FTK/GI FV genom att GI adjutant ingår i sektionen.

Administrativa sektionen har central betydelse för att det dagliga livet vid FTK ska fungera. Här leds stabs- och expeditionstjänsten, intern säkerhetstjänst och samordning av allt stöd för FTK i samarbete med främst F 16. Sektionen samordnar också allt IT-stöd och inte minst chefers och avdelningars sekreterarstöd.

Förutom att leda personaltjänsten inom FTK (arbetsgivaransvaret) har **Personalsektionen** ett övergripande ansvar för personaltjänsten inom flygvapnet. Sektionen leder personaltjänsten vid internationella insatser/övningar, leder bemannings- och antagningsarbetet, samordnar personalfunktionen, leder personalresursuppföljning m m.

Flygtaktiska kommandot (FTK) i Uppsala leder flygvapnets verksamhet. Här har man t ex kontroll över var incidentberedskapens flygplan är baserade, vilka radarstationer som är aktiva och hur mycket stridsledningsresurser som finns tillgängliga.

Bilder ovan: Peter Liander/Försvarets Bildbyrå

Informationssektionen leder flygvapnets och FTK:s press- och informationsverksamhet och stödjer OPIL:s informationsavdelning med främst kompetens inom det flygspecifika området. Sektionen leder också framtagandet av denna tidskrift, FlygvapenNytt, i samarbete med chefredaktören som tillhör Högkvarterets informationsavdelning. Här finns också ansvaret för att utveckla och vidmakthålla flygvapnets traditioner och historia.

Taktikavdelningen

Taktikavdelningens (TAK) huvudsakliga uppgifter är taktisk ledning, övningsverksamhet, verksamhetsamordning och på sikt verksamhetsledning i det militära luftfartssystemet. Avdelningen är organiserad som en CJTF-stab (Combined Joint Task Force) för att underlätta det internationella samarbetet. Chef är överste l. **Ulf Sveding**.

A1 Personal (Personnel).

A1 bemannas vid behov med personal ur Samordningsavdelningen/personalsektionen (SAMO), chef är överste löjtnant **Tomas Hurtig**.

A2 Underrättelsetjänst (Intelligence).

Underrättelsetjänsten inom flygvapnet leds och inriktas av taktikavdelningen vid FTK. I taktik-avdelningen utförs arbetet av A2 som är den enhet som har till uppgift att bearbeta och delge de underrättelser som behövs för den taktiska ledningen av luftstridskrafterna.

Överstelöjtnant **Gunnar Brifjord** är chef för A2 som är indelat i tre sektioner: **Inhämtningssektionen** vars huvuduppgift är att sammanställa underrättelsebehov och genom att upprätta en underrättelseplan se till att FTK:s och övriga OPIL:s underrättelsebehov om luftstridskrafter tillgodoses. **Bearbetningssektionen** har till huvuduppgift att från erhållna underrättelser sammanställa uppgifter om främmande luftstridskrafterns läge, verksamhet och handlingsmöjligheter. **Delgivningssektionen** stödjer C TAK

med det underlag om främmande stridskrafter som behövs för ledning av våra luftstridskrafter. Sektionen svarar också för delgivning av underrättelser om främmande flygstridskrafter till de flyg- och luftvärnsförband som leds av C FTK.

A3 Insatsledning (Operations).

A3 svarar för insatsledning av luftstridskrafterna i nära samverkan med övriga "A". A3 består av chefen överste **Christer Salsing**, luftstridssektionen och genomförandesektionen.

Luftstridssektionen svarar för att anbefalld beredskap och insatskapacitet innehålls samt leder insatser med luftstridskrafterna. Luftsektionen samordnar allt utnyttjande av lufrummet samt samverkar med mark- och sjöstridskrafter.

Genomförandesektionen svarar för genomförandet av insatser med luftstridskrafterna, hanterar incidentberedskapen och utnyttjandet av transportflyg. Sektionen bygger upp en funktion som dels ska ansvara för utnyttjandet av lufrummet i samverkan med Luftfartsverket,

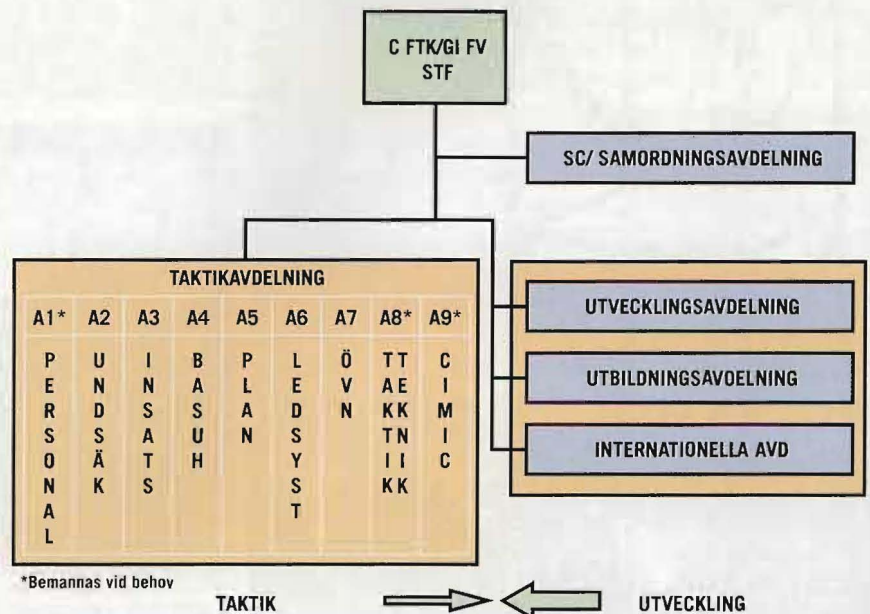
dels ska svara för att flygstridsledarna används optimalt inom hela landet.

Genomförandesektionen leder också FTK:s 24-timmars jourtjänst. Det finns numera alltid en vakthavande officer på plats i FTK, dygnet runt, året om.

A4 Bastjänst och logistik (Logistics).

Bastjänst och logistik ansvarar för att följa upp och leda samtliga bas- och verkstadsförband inom flygstridskrafterna, dessutom den försvarsgrensgemensamma underhållstjänsten (logistik), fältarbeten, skydds- och markförsvarstjänst samt marktransporter för alla flygvapenförband. Det viktigaste är att leda verksamheten så att anbefalld beredskap och insatskapacitet innehålls. Jämfört med en Nato-stab är den stora skillnaden att A 4 i FTK inte bara ansvarar för logistik utan även leder insatser med bas- och verkstadsförband.

Andra viktiga uppgifter är att samordna utbildnings- och övningsverksamhet (verksamhetsamordning) av bas- och verkstadsförband. Det innebär även att följa upp och vid behov samordna teknisk tjänst för flygmateriel. A 4 svarar dessutom för att planera och leda alla militära flygplatskontroller och för att biträda

*Bemannas vid behov

FTK:s uppgifter med stödjande avdelningar

- Taktisk ledning av luftstridskrafter: TAK/UTV, UTB, SAMO, INT
- Kapacitetsutveckling av underställda förband: UTV
- Planering och ledning av internationella och nationella övningar: TAK A7
- Flygvapnets utbildningsfrågor: UTB
- Verksamhetssamordning: TAK/SAMO, UTV, UTB
- Verksamhetsledning i det militära luftfartssystemet: TAK kommer att svara för denna verksamhet då den startar.
- Exportfrämjande verksamhet: INT

C FTK med medicinsk kompetens (funktionsföreträdare sjukvårdstjänst).

A 4 är organiserad i fyra sektioner; bassektion, underhållssektion med stabsläkare, flygmaterielssektion samt en fältarbets- och skyddssektion. Chef är överstelöjtnant **Kurt Aronson**.

A5 Planering (Plans and policy).

A5, planeringssektionen, ansvarar för FTK:s långsiktiga planering. A 5 företräder FTK gentemot övriga OPIL vad avser nyttjandet av luftstridskrafter i insatsorganisationen. Bland de viktigaste uppgifterna ingår att delta i OPIL:s operativa bedömandearbete, leda FTK:s taktiska bedömanden och utarbeta FTK:s Taktiska Verk. A 5 svarar dessutom för FTK:s interoperabilitetsutveckling och internationella verksamhet.

Andra uppgifter är att utarbeta underlag för FTK:s taktiska värdering, samordna FTK:s återtagandeplanering samt verksamheten inom taktikledningen. Chefen för A 5, överstelöjtnant **Sven Hellqvist**, är tillika stabschef för taktikledningen.

A6 Ledningssystemtjänst (Command, Control, Communication and Information systems). – Överstelöjtnant **Mikael Christoffersson** är chef för A6, som svarar för funktionsledning och verksamhetssamordning av flygvapnets stridslednings och luftbevaknings-, sambands-, marktele- och informationssystem. A6 funktionsleder samtliga stril-, sambands-, marktele- och IS-förband. Uppgiften är att skapa resurser för att effektivt utnyttja våra luftstridskrafter.

Ledningssystemet består av personal, teknik, organisation och ledningsdoktrin.

A6 inriktar systemutvecklingen av våra befintliga system. Denna inriktning ges till FTK/Utvecklingsavdelning som därefter påverkar TU-enheterna.

Generalmajor Jan Jonsson (t h) överlämnar befälet över Flygtaktiska kommandot till generalmajor Mats Nilsson vid en ceremoni i Uppsala.

A 7 Övningar (Exercise planning). Chef: överstelöjtnant **Jan-Ola Berglund**.

A7 ansvarar för att leda planering, genomförande och utvärdering av flygvapnets större övningar samt FTK:s interna stabstjänstövningar. Normalt är det övningar där flera flottiljers förband är övade och/eller utländska förband deltar. Den viktigaste uppgiften är att öva insatsorganisationen, d v s den del av flygvapnet som omedelbart ska kunna sättas in för att värna vår territoriella integritet och delta i internationella uppgifter.

Andra viktiga uppgifter är övningar i väpnad strid, grunden för att kunna lösa övriga uppgifter. Den kanske mest kända övningen i den genren är "Focus", där flygstridskrafternas offensiva förmåga övas samtidigt som luftvärnet övar sin huvuduppgift under realistiska former. En väl fungerande ledning är en förutsättning för att kunna genomföra insatser. Stabsövningar som "Ludvig" ger tillfälle att öva ledning av luftstridskrafter utan att omfattande resurser krävs ute på "fältet". A7 sammanhåller även OPIL:s erfarenheter från övningar med luftstridskrafter med syfte att skapa underlag för luftstridskraf-

ternas framtida kapacitetsutveckling och övningar. Sist men inte minst samordnas inom A7 en mängd internationella övningar som deltagande i PFF och bilaterala verksamheter, seminarier, m m.

Ledning av större övningar som Baltic Link och Focus sker i projektform, vilket innebär att personal inlänas från förband och andra organisationer för att skapa erforderlig kompetens och arbetsstyrka.

A8 Taktik- och teknikledning (Tactical and technical evaluation).

Bemannas vid behov med främst personal ur UTV med syfte att svara för analys och förslag till förändringar avseende taktisk och teknisk.

A9 Civil samverkan (CIMIC) Bemannas vid behov.

Utvecklingsavdelningen

Utvecklingsavdelningen (UTV) ansvarar för taktik-, stridsteknik- och teknikutveckling av flygvapnets samtliga typer av krigsförband samt deltar i utvecklingen av luftvärnets krigsförband.

Inom den nya Utvecklingsavdelningen prioriteras arbetet mot att med helhetssyn samordna denna utveckling mot en ensad målbild.

Utvecklingsavdelningen består av fem sektioner; flyg-, bas, led- (teknik)utveckling- och telekrigsektion. Att utveckla samordnad ledning inklusive samordning och ledning av flygvapnets TU-enheter står ”högt på agendan”. Att framgent även finna en arbetsform där flygvapnets samtliga förband deltar i utvecklingsarbetet är också ett viktigt mål.

Som pågående studier inom utvecklingsavdelningen kan nämnas internationella insatser med Gripen och försvarsmaktsgemensam sensorstudie. Ytterligare större studier kommer att inledas i närtid. Framtagning av Försvarsmaktens Luftstridsdoktrin är också ett exempel på verksamhet som utvecklingsavdelningen leder.

För närvarande tjänstgör 20 personer vid avdelningen under ledning av överste

Ärenden rörande flygvapenanknuten frivilligverksamhet handläggs av FTK:s utbildningsavdelning.

Foto: Lennart Andersson/Försvarets bildbyrå

Jan Otterström. Personalen kommer också att tjänstgöra vid förband och skolor för att stödja verksamheten med bl a taktikutveckling.

Utbildningsavdelningen

Utbildningsavdelningens (UTB) stora uppgift är att administrera utbildning som bedrivs inom och utom Försvarsmakten för flygvapnets räkning. Detta innebär att utbildningsavdelningen bland annat handlägger utformning av handbok personaltjänst (HPers). När det gäller utformningen av HPers granskas och bearbetas främst de stycken som rör utbildning. Detta utgör grunden för antagning till olika skolor, samt reglerar bl a betygskraven.

UTB leder även utveckling och genomförande av flygvapnets befattnings- och specialutbildning. Det innebär allt från kurser i underhållstjänst till flygstridsledarutbildning. Inom avdelningen hanteras även de värnpliktigas befattningsutbildning, främst genom påverkan av de olika funktionsskolorna.

Flygvapenspecifika frivilligfrågor handläggs också av utbildningsavdelningen.

För att stödja all utbildning leder utbildningsavdelningen framtagning av läromedel, publikationer och reglementen.

Utbildningsavdelningen består av sex officerare, med överstelöjtnant **Rolf Ohlsson** som chef.

Internationella avdelningen

Internationella avdelningen (INT), med överste **Roland Sterner** som chef, svarar för den övergripande samordningen av flygvapnets exportfrämjande verksamhet och C FTK:s internationella verksamhet. Några exempel på avdelningens uppgifter:

- Samordna/planera exportstödsverksamhet för systemen JAS 39, FSR 890 och StriC.
- Skapa och vidmakthålla internationella kontakter med andra flygvapen.
- Samordna bilaterala avtal.
- Stödja GI FV med underlag inför utländska besök och resor utomlands.

En del av avdelningens verksamhet bedrivs utomlands, men även mottagande av olika utländska delegationer i Sverige är vanligt förekommande.

Taktiska utvecklingsenheter

Nära knutna till FTK är taktikutvecklingsenheterna och Försvarsmaktens Telekrig stödenhet (FM TK SE).

Taktikutvecklingsenheterna (TU JAS 39, TU 37, TU TP 84, TU BAS, TU Stril, TU SB/Marktele är i den nya organisationen underställda chefen för F 16, förutom TU TP 84 som är underställd chefen för F 7. TU-verksamheten leds av en TU-ledning som är underställd F 16 men samgrupperad med FTK. Chef för TU-ledningen är överstelöjtnant **Hans Rosén**.

Chef för FM TK SE är överstelöjtnant **Kristian Artman**. Enheten är knuten till FTK, men förslag är lämnat om att enheten ska bli ett fristående förband under chefen för OPIL. Enheten är

en försvarsmaktsgemensam resurs som genomför systemanpassning av telekrigssystem och telekrigsfunktioner i andra system. Här omfattas SIS/ESM-, varnings-, målinmättnings- och motverkanssystem.

FM TK SE uppgift innebär produktion av företagsspecifika datasatser; benämnda telekrigsbibliotek. Produktionen ska täcka Försvarsmaktens behov för fred, kris, krig och internationella uppdrag.

I enheten ingår en mobil produktionsenhet som möjliggör produktion av telekrigsbibliotek i direkt anslutning till stridande enheter vid internationella insatser eller vid kris/krig inom landet.